

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 12/321-7/STPE

Oslo, 20.04.2012

UTLENDINGSDIREKTORATETS HØRINGSUTTALELSE - ALTERNATIVE REAKSJONER FOR MINDRE ALVORLIGE NARKOTIKALOVBRUDD

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 19. januar 2012 vedrørende interdepartemental arbeidsgrupperapport om alternative reaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd. Departementet ber om innspill innen 23. april 2012.

I kjølvannet av Stoltenberg-utvalgets rapport om narkotika og høringsinnspillene til denne rapporten oppnevnte regjeringen en interdepartemental arbeidsgruppe som skulle se nærmere på alternative reaksjoner for mindre alvorlige narkotikarelatert kriminalitet. Arbeidsgruppen har utarbeidet en rapport som inneholder en nærmere konkretisering og oppfølging av Stoltenberg-utvalgets forslag om å tilby avtaler om oppfølging som alternativ til påtale og anmerkning i strafferegisteret. Arbeidsgruppen anbefaler et tosporet samtykkebasert system, der lovovertrедeren enten samtykker til en kortvarig intervensjon i form av motivasjonssamtale eller et mer langvarig intervensjonsprogram. Det foreslås at de alternative reaksjonene inntas som særvilkår for en betinget straffereaksjon, som hovedregel en betinget påtalunnetelse (eventuelt en betinget dom).

Utlendingsdirektoratet har ingen kommentarer til innholdet i intervensjonsprogrammene. Vi påpeker imidlertid viktigheten av å ha klare retningslinjer for hvordan intervensjonsprogrammene skal organiseres, herunder hvilke lovovertrедere er ment til å være omfattet av den forslåtte ordningen, hva utvelgelseskriteriene skal være og hvem som skal ta beslutningen om lovovertrедeren skal følge behandlingssporet eller straffesporet. Utlendingsdirektoratet har i den forbindelse enkelte merknader til intervensjonsprogrammernes målgruppe samt identifisering og utvelgelse av deltakere. Vi gjør videre oppmerksom på at forslaget kan få betydning for utlendingsmyndighetenes adgang til å utvise kriminelle utlendinger fra Norge.

Målgruppen

Arbeidsgruppens rapport sier ikke noe om i hvilken utstrekning målgruppen skal omfatte utenlandske statsborgere. Vi antar at utenlandske statsborgere omfattes av intervensjonsordningen. Det er imidlertid uklart om alle utenlandske statsborgere i utgangspunktet kan få tilbud om intervensjonsprogram eller om tilbudet er forbeholdt personer med oppholdstillatelse eller oppholdsrett i Norge. Det bør videre avklares om personer med midlertidig oppholdstillatelse og personer med begrensede tillatelser skal omfattes av et slikt tilbud.

Utlendingsdirektoratet mener personer uten lovlig opphold i utgangspunktet ikke bør omfattes av målgruppen for intervensjonsprogrammene. Vi gjør oppmerksom på at eventuell deltakelse for personer uten lovlig opphold kan få betydning for en senere søknad om oppholdstillatelse.

Utlendingens deltakelse i ordningen kan for eksempel få betydning i vurderingen om vedkommende har tilknytning til Norge.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at personer uten lovlig opphold i utgangspunktet ikke har rett til behandling for narkotikamisbruk, se prioriteringsforskriften § 1, jf. pasientrettighetsloven kapittel 2.

Identifisering og utvelgelse av deltakere

Utlendingsdirektoratet støtter forslaget om at politi/påtalemyndighetene gis ansvaret for identifiseringen og utvelgelsen av mulige deltakere.

Utlendingsdirektoratet deltar i innsatsen mot de åpne rusmiljø ved å prioritere saksbehandlingen av kriminelle asylsøkere etter anmodning fra politiet. Vi er kjent med at de som selger narkotika organisert med vinning som hensikt (narkotikalangere) bevisst er i besittelse av kun mindre kvanta brukerdoser. På denne måten kan vedkommende ved en eventuell pågrep kun straffes for mindre alvorlige narkotikalovbrudd, som besittelse, selv om brukerdosene er ment for videresalg og ikke til eget forbruk. Utlendingsdirektoratet mener at denne gruppen selgere ikke bør omfattes av målgruppen for intervensjonsprogrammene. Det kan imidlertid være vanskelig å skille mellom personer som selger narkotika organisert med vinning som hensikt og personer som selger for å finansiere sitt eget bruk. Videre kan også personer med tilknytning til organisert kriminalitet være i en sårbar situasjon, og deltakelse i intervensjonsprogrammene vil kunne bidra til å avdekke eventuelle utnyttingssituasjoner og behovet for bistand til mulige ofre.

Politi/påtalemyndighetene har oversikt over narkotikamiljøet og kjennskap til det totale kriminalitetsbilde, og er således nærmest til å vurdere hvorvidt lovovertræden egner seg for deltakelse i intervensjonsprogrammene.

Adgangen til å utvise kriminelle utlendinger fra Norge

Deltakelse i intervensjonsprogrammene for utenlandske statsborgere vil kunne få betydning for utlendingsmyndighetenes adgang til å utvise kriminelle utlendinger fra Norge. Utvisning av utenlandske statsborgere på grunn av straffbare forhold, forutsetter at vedkommende er ilagt straff, se utlendingsloven § 66.

Deltakelse i intervensjonsprogrammene og tilhørende forslag om betinget påtaleunndlatelse innebærer at utlendingen ikke kan utvises, da vilkåret om ilagt straff i lovens § 66 ikke vil være er oppfylt. Ved en eventuell betinget dom vil deltakelse i ordningen inngår som moment i vurderingen om utvisning vil være uforholdsmessig overfor utlendingen.

Med hilsen

Frode Forfang
fungerende direktør

Frode Mortensen
avdelingsdirektør